

Platspolitik i ljuset av pandemin – nya möjligheter för landsbygden?

Malin Rönnblom, Statsvetenskap,
Karlstads universitet

”Vad är det för politiskt med kvinnors organisering på landsbygden? De bara saftar, syltar och tovar mössor”
(Konferens om kön och politik 1994)

Rönblom, Malin. 2002. *Ett eget rum? Kvinnors organisering möter etablerad politik*, Avhandling, Statsvetenskapliga institutionen, Umeå universitet.

Idag

Ta min utgångspunkt i en studie som jag genomförde 2014
– och sedan diskutera dessa resultat i ljuset av pandemin

Kan pandemin utmana det urbana tolkningsföreträdet?

Ett urbant tolkningsföreträde? En studie av hur landsbygd skapas i nationell policy (2014)

<https://djur.jordbruksverket.se/download/18.724b0a8b148f52338a31978/1413352553484/Rapport%20för%20publikation.pdf>

Ett urbant tolkningsföreträde? En studie av hur landsbygd skapas i nationell policy

Att studera hur landsbygden skapas i några olika policies utifrån vilka problem och lösningar som skrivs fram.

En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder (Skr. 2008/2009: 167)

Den nationella innovationsstrategin (2013)

Boverkets Vision för Sverige 2025

Landsbygden är bra

”Sveriges landsbygder och de människor som bor där är en *enorm* resurs och tillgång för hela landet. Denna skrivelse slår fast regeringens positiva syn på landsbygderna. Regeringen vill nyansera och vända den bitvis negativa och schabloniserade bilden av landsbygderna som ibland förekommer i samhället och istället lyfta fram de positiva värden som Sveriges landsbygder representerar”

En strategi för att stärka utvecklingskraften i Sveriges landsbygder (Skr. 2008/2009: 167, s 5).

Landsbygden är särskild

Det finns två *särdrag* som förenar Sveriges landsbygder och som avgränsar dem från städer och tätorter. Det ena är att landsbygderna präglas av sin speciella fysiska miljö; exempelvis natur- och kulturlandskapet, naturresurserna och den särpräglade bebyggelsemiljön. Det andra särdraget är avstånd, tillgänglighet eller gleshet som påverkar i princip alla aktiviteter som människor utför” (s 19).

Landsbygden är inte (bara) till för sig själv

Landsbygdernas långsiktigt goda utvecklingsförutsättningar ska tas till vara på ett bättre sätt än tidigare. Detta för att bidra till sin egen och *hela landets* utveckling och hållbara tillväxt” (s5).

”De *särskilda* och attraktiva natur- och kulturmiljöer samt kulturreсурser som finns i många landsbygder utgör en stor utvecklingspotential och en värdefull resurs för hela landet. Dessa miljöer ger bland annat möjligheter till ett attraktivt permanent- och deltidsboende, rekreation och rehabilitering , ett riktigt friluftsliv samt en utvecklad turism” (s 7).

Landsbygden ska alltid göra det själv ...

”Regeringen ser positivt på flexibla och lokalt anpassade lösningar för en god tillgång till service. Landsbygdens sociala och ekonomiska utveckling bygger i hög grad än tätortens på ett samspel mellan privata, offentliga och ideella insatser. *Frivilliga* insatser görs inte sällan för att höja kvaliteten i den kommersiella och offentliga servicen och för att ta tillvara möjligheter som finns i den lokala miljön. ... Den lokala nivån har lång erfarenhet av sektorsövergripande arbetssätt som bör kunna komma andra aktörer till godo” (s 126).

Landsbygdens problem och ansvar

Sammantaget leder strategins ansats till att landsbygden tillskrivs följande problem och ansvar:

- bilden av landsbygden ska ändras
- landsbygdens särskildhet ska hanteras
- landsbygden ansvar för hela landet
- landsbygdens ansvar för sin egen service och överlevnad

Urbant tolkningsföreträde

Makt – som process, som relationell och produktiv

Priviligierade positioner är tysta – det urbana blir det normala och moderna

Det urbana skapas i relation till det rurala, och tvärt om. Det urbana behöver det rurala Andra. Förändringsansvar hamnar på de Andra.

Plats bör förstås som en politisk dimension – istället för en landsbygdspolitik en platspolitik

Landsbygdens problem i ljuset av pandemin

Sammantaget leder strategins ansats till att landsbygden tillskrivs följande problem och ansvar:

- bilden av landsbygden – har ändrats?
- landsbygdens särskildhet – har blivit något positivt?
- landsbygden ansvar för hela landet – kvarstår?
- landsbygdens ansvar för sin egen service och överlevnad – utmanas?

Människors preferenser om plats har ändrats – bo större, bo närmare naturen, inte resa ... staden blir för dyr, för tät, för mobil

Samtidigt ändras inte grundläggande föreställningar om modernitet och utveckling i en handvändning.

Ett möjligheternas fönster?

Kan pandemins utmaningar för det täta och det mobila vara en hävstång för de politiska krav som landsbygderna under lång tid riktat mot nationell nivå?

- Att det inte behöver vara självklart med offentliga fördelningssystem som enbart följer antalet invånare.
- Att gleshet liksom täthet har ett värde.
- Att det behövs en platspolitik som sätter värde på platsers olikhet, inte urbana imitationer.

